

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Un seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrieri nefranse nu se acceptă. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 203.

Joi, 17 (29) Septemvre.

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., se începe unu nou abonamentu pe triluniul Octomvre, Novembre și Decemvre la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„șese „ 6 „

„unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„șese „ 20 „

„unu an 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărul fășiei sub care au primitu diarul.

Domni carî se voru abona din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arêta și posta ultimă.

BrașovŪ, 16 Septemvre 1887.

Privirile ômenilor politici sunt ađi din nou ațintite asupra celor ce se petrecu la granița franceso-germană. Sêmte ađi făcare instinctiv, că Europa nu-și va redobândi liniștea până ce nu se va aplană marea diferință între poporele de dincoace și de dincolo de Rin și de aceea se urmăresc cu atențiune atâtu de încordată raporturile dintre Francia și Germania.

ĐiceamŪ într'unul din numerii trecuți, că de unu timpŪ încôce se pare, că diarele germane și francese și au schimbatu rolurile, așa că acum Germanii își impun moderatiunea aceea, cu care întâmpina mai înainte pressa francesă atacurile și amenințările germane.

AmŪ adausŪ atunci, că acesta pledéză în favôrea întăririi Franciei. Și în adevêrŪ, în cei șese-spre-dece ani din urmă Francia s'a reculesŪ în modŪ admirabilŪ, și-a reorganizatŪ și întăritŪ forțele sale armate astfel, încâtŪ ađi nici celui mai îngâmfatŪ PrusianŪ nu-i mai vine în minte a vorbi cu disprețŪ, ca în anii trecuți, despre aspirațiunile de revanșă ale FrancesilorŪ.

Mobilizarea de probă și marele manevre, ce s'au făcutŪ în septêmănilor trecute în Francia, au contribuitŪ nu numai de a întări încrederea și de a aprinde însuflețirea poporului francesŪ față cu armata sa, dér a datŪ ocaziune și străinilorŪ de a se convinge despre extraordinarele progresse ce le-a făcutŪ acesta armată.

În privința acesta vedemŪ în „Neue freie Presse“ o interesantă dare de sêmă din ParisŪ despre părerile ce și le-au datŪ mai mulți membri ai misiunilor militare străine, după reîntôrcerea lorŪ dela manevrele corpului alŪ 9-lea de armată.

Observările ce s'au făcutŪ și judecata ce s'a datŪ în totalŪ de către militarii străini asupra armatei francese, le resumă memorata foia în următoarele:

„Deși esecutarea manevrei n'a pututŪ satisface pe deplinŪ pe oficerii străini, totuși judecata lorŪ e de acordŪ în aceea, că armata francesă în anii din urmă a făcutŪ în genere atâtu în privința tactică câtŪ și în instrucțiunea detaiată progresse fôrte însemnate. Acesta se datoresce mai cu sêmă esecutării escelentelorŪ instrucțiunilor ce le-a datŪ generalulŪ Ferron despre lupta infanteriei“.

La întrebarea cum este atitudinea militară și disciplina trupelorŪ francese oficerii străini au datŪ următorul rêsponsŪ:

„Cei deprinși de exemplu a vedé ținuta rigoroasă a trupelorŪ germane arŪ avé în acesta privință încă unele de doritŪ; de altă parte însă au observatŪ reprezentanții misiunilorŪ străine o mare disciplină, liniște și destoiniciă de marșŪ la

tôte trupele. Toți au recunoscutŪ, că în acesta direcțiune armata francesă s'a schimbatŪ multŪ în favôrea ei.“

CâtŪ pentru artileria francesă s'au exprimatŪ „că acestei arme i s'a datŪ la manevrele actuale unŪ rolŪ fôrte importantŪ și că atâtu în ceea ce privește materialulŪ precum și hărnicia soldațilorŪ artileria francesă a doveditŪ aceleași calități, ce o făcuseră renumită odinioară.“

Asemenea s'au pronunțatŪ oficerii străini favorabilŪ și asupra cavaleriei francese, deși cavaleria a avutŪ unŪ teremŪ de manevrare fôrte greu la esercițiile actuale. S'a constatatŪ în specialŪ că caii ei suntŪ bine ținuți.

Starea sanitară în armata francesă s'a aflatŪ fôrte bună, ceea ce se atribue în mare parte și climatei celei bune de acolo.

Asupra armamentului și echipamentului trupelorŪ s'a constatatŪ, că este fôrte bogatŪ, dér nu s'au pronunțatŪ oficerii străini, deôrece tocmai acuma armamentulŪ și echipamentulŪ trupelorŪ franceses se găsesce în stare de transformare.

În fine au constatatŪ aceiași militarii străini, că în privința politică nu esistă curente speciale în armata francesă, ci toți ostașii își facŪ datoria trăindŪ în cea mai bună armoniă. Oficerii străini au fostŪ tractați cu multă prevenire și politeță și însuși ministrulŪ de rêsboiu a arătatŪ cu ocaziunea acesta tactŪ și fineță, ér poporațiunea i-a primitŪ fôrte amicalŪ, așa că misiunile militare străine s'au întorsŪ dela manevre fôrte satisfăcute.

StândŪ astfel lucrurile nu ne mai putemŪ mira de schimbarea tonului foilorŪ germane față cu Francia și de graba cu care guvernulŪ germanŪ a promisŪ guvernului francesŪ a-i da satisfăcțiune leală pentru incidentulŪ celŪ mai nou dela fruntariă.

IncidentulŪ dela granița francesă.

IncidentulŪ dela granița francesă-germană a produsŪ o adencă senzațiune în ParisŪ și a influințatŪ fôrte tare și bursa. Vênđetorii de diare din ParisŪ strigară deodată pe bulevarde, oferindŪ numerele cele mai noue publicului: „Omorirea unui oficerŪ francesŪ de către Germani la frontieră!“ Când cetiră Parisianii ce s'a petrecutŪ la granița îi cuprinse mare iritațiune, care se oglindéză și în articuli diarelorŪ.

Unele diare intituléză raporturile despre incidentŪ cu cuvintele: „Doi Francesi omorâți de Germani“. Cea mai mare parte a foilorŪ din ParisŪ pretindŪ se se dea Franciei o eclatantă satisfăcțiune și întrebă că ce-o se se alégă din raporturile internaționale sub asemeni împrejurări. Pre când mulțime de Germani trăiescŪ în ParisŪ în tôte liniștea, granița se calcă nepedepsitŪ de către oficerii și soldații germani. GuvernulŪ, đice „EVENEMENT“, trebus se céră o esemplară pedepsire a aceloră, cari pôtă vina pentru atentatulŪ lașŪ comisŪ în urmă. SuntŪ însă și diare, cari admonieză pe Francesi se fiă liniștiți, căci atunci casulŪ se va puté aplană pe cale diplomatică, cum s'a întâmplat cu afacerea Schnaebelle. În cercurile guvernului francesŪ casulŪ dela granița a produsŪ cea mai penibilă impresiune și toți au fostŪ îndată convinși că vorŪ trebui se facă pași grabnicii diplomatici.

Dealtmîntrelea casulŪ din vorbă a produsŪ consternare și în Germania. Tôte foile scriu cu cea mai mare rezervă și accentueză că, decă pe partea germană este vina sêu vre-o neînțelegere, Germania va fi gata a da Franciei cea mai leală satisfăcțiune.

Și în adevêrŪ, precum ne spune telegrama de ađi din ParisŪ, Germania a declaratŪ pe cale diplomatică, că e gata a da ori-ce satisfăcțiune leală pretinsă. Se temŪ dér acum și Germanii de a provoca unŪ rêsboiu cu Francia.

„Neue freie Presse“ finesce unŪ articolŪ de fondŪ, în care vorbesce despre marea iritațiune, ce a produsŪ în Paris incidentulŪ dela granița franceso-germană, cu următoarele observări:

„...SuntŪ acum 16 ani, de când Alsația Lotaringia este érâși încorporată cu țera-mamă germană și ultimele alegeri dietale au doveditŪ, că tôte suntŪ încă așa, cum au fostŪ în primulŪ anŪ după rêsboiu. Fîrele simpatiei și ale dorului nu mergŪ spre ostŪ cătră țera-mamă, ci spre vestŪ la Paris. Despre acesta suntŪ în clarŪ cei din BerlinŪ și din Strassburg, numai asupra mijlôcelorŪ de îndreptare nu suntŪ înțeleși și tocmai acum se vorbesce multŪ de neînțelegeri între principele Bismarck și prințulŪ Hohenlohe guvernatorulŪ Alsației-Lotaringiei, căruia i se ascrie chiar intențiunea de a se retrage dela postulŪ sêu.“

„Pe câtŪ timpŪ însă locuitorii Alsației-Lotaringiei vorŪ visa mereu, că se vorŪ reîncorpora la Francia și se vorŪ întôrce sub stăpânirea francesă, nu vorŪ lipsi nici incidentele neliniștitoare și episodele dela granița. Grozava încordare, care de unŪ anŪ de đile s'a reînôitŪ în raporturile Germaniei cu Francia și care acum se ivesce și în raporturile germano-rusesci, n'a rêmăsŪ fără de influință asupra speranțelorŪ poporațiunei alsațo-lotaringice; ea a datŪ nou nutremântŪ ascunselorŪ simpatii pentru Francia. Prin acesta situațiunea penibilă, în care se află Europa, a devenitŪ aprôpe ne mai suportabilă și la fiecare incidentŪ, care se întâmplă la granița franceso-germană, tremură lumea, că pacea ei pôte se aibă unŪ sfîrșitŪ pe câtŪ de neașteptatŪ pe atâta de tragicŪ.“

EpiscopulŪ Szasz Domokos în România.

„Revue de l'Orient“ este informată din Bucuresci, că faima despre pretinsele ofense ce îi s'ar fi făcutŪ episcopului Szasz Domokos cu ocaziunea „visitațiunei sale canonice“, întreprinsă în România, este nefundată. O telegramă a „Agenției Havas“ a și arătatŪ deja, că cele ce se vorbescŪ despre păteniile episcopului suntŪ esagerări.

În adevêrŪ, autoritățile de aici — continuă corespondentulŪ din Bucuresci alŪ foiei „Revue de l'Orient“ — au provocatŪ pe episcopŪ se nu țină vorbirŪ publice la credincioșii sêi, vrêndŪ prin acesta se previe eventua ele demonstrațiuni. Prin acesta însă autoritățile au avutŪ în vedere în prima liniă interesele cetățenilorŪ maghiari, fiindŪ că au vrutŪ se prevină neplăcerile ce arŪ fi pututŪ obveni, decă episcopulŪ la sosirea sa în deosebitele comune ar fi continuatŪ a ține la poporŪ astfel de vorbirŪ, cari aveau caracterŪ mai multŪ politic decătŪ confesionalŪ, și cari ar fi provocatŪ entusiasmŪ politic demonstrativŪ, cum s'a întâmplatŪ acesta în Ploesci și Bucuresci. Altmîntrelea, cumcă provocarea episcopului reformatŪ din partea guvernului românŪ, de a se mărgini la scopulŪ călătoriei sale, n'a fostŪ vătêmătoare, o dovedesce și împrejurarea, că episcopulŪ nu a insinuatŪ plângere nici la consulatŪ, nici la ambasadă, ceea ce ar fi pututŪ face, decă în adevêrŪ ar fi fostŪ expusŪ la vexațiuni. O demonstră acesta și primirea căldurôsă de care s'a bucuratŪ episcopulŪ la Maiestatea Sa regele, fără intervenirea ambasadei. AstfelŪ déră faimele colportate de foile din Budapesta suntŪ născocite de unŪ corespondentŪ furiosŪ.“

„Egytértés“ đice că acestă declarațiune este curiosă și suspectă, ér „Kolozsvar“ vré s'o desmintă prin împrejurarea, că regele României petrecea pe timpulŪ acela în Sinaia și astfel necum se se fi împărtășitŪ episcopulŪ de acea primire căldurôsă, dér nici măcarŪ audiență la Regele n'a avutŪ și n'a cerutŪ. Își susține în tôte amênuntele primulŪ sêu comunicatŪ, pe care și noi l'amŪ reprodușŪ la timpulŪ sêu și despre care đice, că l'a primitŪ din celŪ mai bunŪ isvorŪ.

CorespondentulŪ din Bucuresci alŪ „Corespondenței Politice“ combate asertiunea — cum că astfel de inspecțiuni, ca cea întreprinsă de Szasz Domokos în Rô-

mânia, totdeauna s'au putut face neimpedecate — și când, că până acum nici un episcop reformatu din Ungaria n'a inspectat bisericele reformate din România. Episcopul Szasz Domokos nu a împărțit ambasadă austro-ungară scopul ce avea să-l urmărească prin această inspecție și astfel în fața acestei petreceri în România a lui Szasz, al cărui scop nu era cunoscut, guvernul român s'a vădit nevoit a denega episcopului, venit în țară fără nici o concesiune, dreptul de a păși ca persoană oficială. Dacă prefectul poliției din București s'a purtat neurban față cu episcopul, nici în cazul acesta nu poate fi vorba de satisfacție oficială din partea guvernului, ci numai de o satisfacție personală (duel? Red.) dată de organul respectiv. Ambasada până acum n'a primit din Viena nici un fel de act în cauza aceasta.

SCIRILE ȚILEI.

Noua dietă ungară, care de acum înainte va avea viață de câte cinci ani, se întrunește Joi în 17 (29) Septembrie și va fi deschisă de Maiestatea Sa monarhul în persoană.

In urma stăruințelor neobosite ale Reuniunii femeilor române din Abrud, școala română de fete în Abrud s'a deschis. Deschiderea s'a făcut cu ceremonie cuviincioasă la 11 Septembrie n. Ânteu s'a ținut serviciu divin, apoi s'a făcut sfințirea apei în sala de propunere, fiind de față membrii comitetului și un număr frumos din membrii reuniunii femeilor române, câțiva membri din clasa inteligentă, omenii din popor și vr'o câteva din eleve. Apoi presidenta reuniunii femeilor române, d-na Anna Gal, a pronunțat un discurs de inaugurare, la care a răspuns parocul d-lu Dionisiu Adamoviciu. Ambele cuvântări au fost bine primite. Invățătoria este d-șora Maria Conțan. Numărul elevor s'a urcat la 52.

Proiectul de buget al orașului Brașov prevede 467.857 fl. 51 cr. cheltuieli și 420.698 fl. 76 cr. venituri. Deficitul de 47.158 fl. 75 cr. se dă că se va acoperi printr'un aruncu comunal de 25%. — Dă când nu va mai fi ce să se arunce pe contribuabil, atunci? Și timpul nu e departe.

Acum două săptămâni s'au descoperit în arhiva orașului Budapesta 500 de testamente legale, care zac de decă de ani între teancurile de acte ale arhivei, fără să fi fost v'odată înregistrate și să se fi adus la cunoștința tribunalului, așa că în totu cazul acesta a dat moștenitorilor legalii ai respectivilor testatori adevărită despre neexistența unui testament și au putut lua în posesiune moștenirea fără nici o contestație. Testamentele s'au predat tribunalului și întru cât nu sunt învechite (prescrise), vor trebui să intre în vigoare. E posibil că vor pricinui procese mari, care vor amenința averea multor familii distinse.

E în formare o societate ardeleană pe acții pentru rafinarea petrolului. La 22 Septembrie n. s'a ținut adunare generală. Capitalul societății al cărui scop e înființarea și obținerea de rafinerii de petrol, și anume mai întâi în Brașov, s'a stabilit la 400.000 fl. în 2000 acții au porteur de câte 200 fl., pentru care la constituire se plătesc 75 procente cu totul, așadă 300.000 fl. Durata societății e de 5 ani.

FOILETONU.

Școala pseudo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen, Verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886, 8° 252 pag.

(Urmare.)

Prin urmare în comitatele Ungariei și în comitatele Transilvaniei, precum și în districtul Făgărașului nu se poate închipui o nobilime română independentă, care să nu derive dela regii Ungariei. O astfel de nobilime a fost imposibil să existe chiar și în Ungro-Vlachia sau în țara românească înainte de secolul al XIII-lea, fiind că abia numai în secolul al XIV-lea putu să se desvolte acolo o boerime proprie.

Aici e de lipsă să facem atenție pe celitoru asupra procedărei necorecte a istoricilor români. Aceștia declamă în continuu despre miseria țeranului român din Transilvania, dăr nu amintesc nici cu un singur cuvânt, că pozițiunea țeranului ungar din Transilvania era întru toate asemenea cu pozițiunea țeranului român. Totu asemenea se feresc de a face o paralelă socială și politică între Transilvania de o parte, unde Românii nu erau națiunea dominantă, și între Moldova și Țara românească, de altă parte, unde Românii domneau singuri.

Reichsrathul austriac e convocat pe ziua de 11 Octomvre 1887.

—x—

Amu comunicat cetitorilor nostri ca curiositate contemporană, că muzica națională ungară din Clușiu a lui Pongracz a cântat deunăzile la Sinaia, înaintea regelui Carol. „Ellenzék“ revine asupra acestui fapt spunând, că la întrebarea lui Pongracz: ce să cânte, regele a răspuns în limba germană: „Să cânte numai acele frumoșe doine populare unguresci.“ — Și familia regală a ascultat cu mare plăcere linele superătore, asprele păritore (înțelege ciardașurile). După acesta regele a întrebat pe Pongracz, că câtu costă un astfelu de cimbalu. Pongracz a răspuns: 100—200 fl. — „Nici nu e multu pentru acestu instrumentu plăcut“ — răspuse regele; apoi întorcându-se către regină duse: „Ar trebui să împatriam și la noi acestu instrumentu“, și continuă zimbând: „Dă dintre damele de curte ar pute vre-una să învețe cu cimbalu“. — Doine unguresci??? Mare minune! asta'i ceva nou de totu, cum amu dăce: trufanda. Să împatrieze cimbalu? În România există deja cimbalu, rareori vei găsi o bandă de lăutari fără cimbalu; nu cumva tocmai aci e împatriat din România? Ce privesc prelinsele vorbe cu zimbetul regelui, „că ar pute învăța o damă de onore cu cimbalu“, lucrul trebuie să stă altfel; poate că regele să fi dăsu, cum că vre-unul dela „Ellenzék“ ar pute să învețe cu cimbalu, pentru ca să și acompanieze cu elu „frumoșele doine“ unguresci, ca „Büdös bocskor“ și ca cea din „Pesti Hirlap“.

—x—

Cetim în „H. Zg.“: „Răsvrătorii din Bicsad, cari acum trei ani s'au opus comisiunii judiciare trimise ca să reguleze raporturile urbariale și au făcut necesară intervenirea puterii armate, sunt condamnați, în număr de 26, la patru luni până 1½ ani închisore și în urma întăririi sentinței în prima instanță duși la Chezdi-Oșorheiu ca să și facă pedepsă“.

—x—

Pe munții dinprejurul Brașovului, și anume pe Cărstianul mare a ninsu. Zăpada a cădută până deval pe Postovaru. De asemenea Petra Craiului e acoperită de zăpadă. Pe munții de lângă Sibiu a ninsu până la Muma.

—x—

Pentru serviciile făcute maghiarismului, ministrul Trefort a „pricopsit“ pe preotul gr. or. Gavrilu Matei — din ce locu? — cu 50 fl. — Nu va fi uitat.

—x—

Cetim în „Folia Diecesană“ dela 13 (25) Septembrie: „Concubinatele se înmulțesc în comitatul Timișu în modu inspăimântator“. După un raport al vice-comitelui al acestui comitat s'au născut în anul trecut 1886: 1112 copii nelegiții. Din aceștia aparțin 1010 religiei greco-orientale, 559 religiei romano-catolice, 26 confesiunii evang. și 19 celei elvetice. De mirat este, că la ovrerii cei numeroși din comitat nu s'a născut nici un copil din patu nelegiit în anul 1886. Éta una dintre multele cauze ale progresărei materiale și spirituale ale elementului ovreescu în patria noastră“.

—x—

De mai multe zile se vedu prin orașul Brăila grupuri de străini, ale cărora figuri probază că ei sunt de peste Prutu, dăr pe cari a doua zi nu-i mai vești! Acești indiviți, ale cărora figuri reamintesc războiul anului 1878—79, trecu zilnic pe la diferite puncte în Bulgaria, dăce „Bomba“ din Brăila.

Bine este a duce poporul la clacă Dumineca și în sărbători?

Țera Bârsei, Septemvre 1887.

În unul din numerii trecuți ai „Gazetei“ s'a publicat o corespondență de pe Murășu, al cărui autor ne spune, că în o zi de sărbătoare o furtună vehementă împreună cu grindină devastă teritoriul unei comune românești din părțile acelea, condamnându tot-odată pe preotul român din o comună învecinată, fiindcă aranjea o clacă cu poporul tocmai în aceeași zi.

Fărăndoelă, că autorul acelei corespondențe esprimă prin condamnarea numitului preot sentimentul public al poporului din respectivele comune devastate de grindină, deoarece poporul nostru, fiindu consciu despre multele abuzuri ce se facu cu claca, s'a obișnuit a privi în clacă — decât acesta se face Dumineca ori în zi de sărbătoare — un act contrar preceptelor biserică, un păcat, pentru a cărui răzbunare crede că a fost trimis dela Dumnezeu asupra lui ori ce lovitură cauzată de elementele naturii, mai ales decât acesta a succedat imediat, ori poate chiar în aceeași zi, în care s'a făcut claca.

Claca însă este un fapt creștinescu, și ca atare nu numai că este concasă de legile biserică, dăr e chiar recomandabilă, deoarece prin ea se tinde la ajutorarea cuiva prin puteri comune: este un act de caritate. Ba — în sensul în care biserică concede înseanarea clăcilor în zilele prescrise pentru abstența dela lucrurile fizice — puteream dăce, că claca este un fel de elemosină în sensu mai largu. Astfel de elemosină o-aru pute da de es. locuitorii unei comune, când s'ar angagia prin clacă să secere, sau să aducă acasă de pe câmp grănele unui confrate al lor, cărui prin un incendiu ori altă lovitură nefericită a sorții i-a cădută jugul, suferind pagube sdruncinătoare în garanțiile de subsistență ale vieții pentru sine și familia sa.

În asemenea casuri claca este per exelentiam un act de caritate, care după natura sa și după gravitatea casului în care se aplică presupune în ori ce zi de sărbătoare și în ori-ce Duminecă libertatea eserciării.

Cu totul altmintea stă lucrul însă atunci, când cineva din lăcomie recurge la ajutorul clăcei, vrându prin acesta să exploateze deslegarea dela ținerea Țilelor de sărbătoare, concasă de biserică din punctu de vedere al carității, în favorul îmbogățirii lor proprii.

În cazul acesta se comite un abuz detestabil contra cărui autor este a păși nu numai făcând preot consciu de chemarea sa, dăr chiar făcând creștinu adevărat, pentru că prin elu se vatămă moralitatea publică, se tîmpesce sentimentul de pietate și se taie în dreptul moral al aceluora, pentru cari în adevăr sunt menite actele de caritate ale altora.

Mii și mii de brațe românești muncesc în după amea făcând sărbători și făcând Dumineci de peste văr la agrii marilor proprietari unguri și evrei, cărora, precum se vede, li-se dă în țera noastră liberă mână în comiterea diferitelor abuzuri tăietore în sentimentul de pietate și moralitatea publică a poporului. În cazul acesta nu mai poate fi vorba de act de caritate, căci boerășii aceștia, în brazda cărora muncesc poporul cu săptămâna întrăgă, nu potu avea nici-odată pretensiunea să chefuască pe la banchete în contul sentimentului de caritate al nimenui.

De aceea ar fi forte de dorit, ca să se ia cele mai energice măsuri contra acestor felu de abuzuri, ce se comit cu claca, căci prin ele se pierde un cum-

Intr'adeveru paralela acesta ni-ar înfățișa mai claru țărâna proprietarului ungar, pe care eu nu pot să o aprob, pe lângă umanitatea proprietarului din Moldova sau din Țera românească, pe care aș lăuda-o din totă inima, numai istoricii români să ne înfățișeze și starea țeranului de acolo. Orice, noi nu vedem din timpul de când se ivesc Românii în Transilvania, că ei să fi avut alte drepturi, decât acele ce le-au avut și în Ungaria Șlutzii și Chinezii, fiind că au împoparat de nou terenuri nelocuite și le-au făcut utile pentru domni pământesci. Noi nu aflăm nici cea mai mică urmă, nici înainte de venirea Ungurilor, nici după aceea, că Românii din Transilvania să fi avut vre-unu drept originalu fiă de natură politică, fiă de natură socială. Totu ce au căpătat ei, fiă dela regii Ungariei, fiă dela episcopii catolici ori dela alți proprietari, au fost lucruri ce nu le avuseră mai înainte. Nime nu i-a despoiat de vre-unu pământu său de vr'o moșă ore care ce ar fi fostu a lor dela începutu, fiind că ei dela începutul secolului al XIII-lea de când ne apar în părțile noastre, niciodată nu au stăpănit vre-unu pământu său unu drept de natura acesta. De aceea în revoluțiunea dela 1437 nici nu au putut să părădă ceva, ce aru fi avut mai înainte.

Bălcescu face aspre imputări lui Mihaiu Voivodul, că nu a declarat de omenii liberi pe Românii din Tran-

silvania, l'ar fi costat, dăce dănsul, un semn numai, și „domni“ ar fi d'sparut de pe suprafața pământului (Este curios că sub astfelu de expresiuni istoricii români înțelegu totdeauna numai pe Unguri, și lasă cu totul neamintit pe Sași, cari încă erau domni peste o parte din Transilvania). Însă Bălcescu în zelul său românesc uită că Mihaiu a câștigat bătăile sale victorioșe în contra Turcilor nu numai cu trupe auxiliare unguresci, dăr chiar și cu generali unguresci (Bocska, Albert Kiraly, Michaelu Horvath, Stefanu Bekes, Stefanu Csaky, Pongracz Sennyei, Moise Székely, Andreiu Baresai, Ion Ungvari s. a.) Bălcescu uită, că Mihaiu a p'trânsu chiar și în Transilvania cu trupe unguresci și cu generali unguresci și că generali aceștia numai atunci îl părăsira, când vedura, că Mihaiu voia să stăpănesc Transilvania pentru sine și nu pentru împăratul Rudolful. Bălcescu uită, că Mihaiu introduse iobăgia (sau românia) țeranului în țera sa proprie sau cel puțin o înăprise, și cum îi putea veni lui în minte să desființeze acea instituțiune în Transilvania, unde mai întâi dănsul avea trebuință să se întărească. În fine Bălcescu uită, că pe la a. 1600 numărul Românilor din Transilvania nu putea fi așa de mare, fiind că pe la a. 1700 se dăce că abia ajungeau la 200.000, în care timp Săcii și Sasii întreceau de două ori pe Românii cu numărul. Și această proporțiune numerică se pot-

plută capitală nu numai morală și religioasă, ci și materială.

Cine a avut ocaziune să vedă cum decurg aceste clăci, câte escese se fac, câte imoralități se comit, de ar avea numai cât de puțină precauție și tragere de inimă față de bietul popor, va trebui să se înspăimânte și să-l cuprindă serioase îngrijiri de urmăriile funeste ale unor abuzuri ca acestea: Sute de oameni se înșiră în brazda domnului: bărbați, femei; copii și flăcăi. Înaintea lor merge butoiul cu vinarsă, îndrăgostit și înmăz, „coconășii” pînțenați, cari în limba românească lovesc sentimentul moral și pudiciția tinerei generații prin vorbiri scandalose și glumele lor cocicșeci. Nutriționalul miserabil: „ați porci bolnăviți”, câte oi călbedite. Vinarsul suplinesc adeseori locul muncărilor. Săra se întorc șumeniți de beutură, noptea bătași și sărituri de garduri. Toată considerația față cu sanctitatea țării s'a pierdut.

Mai adăugăm la acestea capitalul pierdut în timp. Fiă-care se grăbește să ia parte la clacă; cei mai mulți se duc de frică, pentru ca să nu cadă în disgrăția atotputernicului domn, ei unii se duc din plăcere, pentru că acolo sunt glumele, acolo e societatea. Casele rămân adeseori pustii, vacile nemulșe, grădinile fără pază, treburile casei disordinate, programul de muncă pe ziua următoare nefăcut.

Inchipuiți-vă dintr'un sat numai 100 de oameni la muncă continuă în brazda domnului dela 3 și până după 8 ore seara. Punem prețul unui ceas de muncă în timpul cel scump de veră numai în 5 cr. Cinci ore de clacă câte 5 cr. face 25 cr. de persoană, ei dela 100 persoane a 25 cr. face 25 fl. Să dăcem că din această a spesată stăpânul chiar 10 fl. pentru rachiu și muncă; rămâne însă în punga stăpânului un venit de 15 fl. exploatat din munca poporului. Acesta este de sigur cea mai moderată socotă, pentru că clăcile consistă în cele mai multe cazuri din 150—200 și adeseori chiar peste 300 de persoane, ei prețul unui ceas de muncă în timpul urgent al lucrului adeseori valorează pentru economul chiar 10 cr.

Ajungă-ne însă a constata, că venitul curat al unei clăci face numai 15 fl. Poporul nostru dela sate face în decursul unei veri în calcul mijlociu 4 clăci pe seama primului proprietar de pământ, a grofului ori a baronului, care e ungar; 3 clăci pe seama cărciumarului, care e evreu, 2 clăci pe seama boltașului, care e armăn; alte clăci pe seama notarului, a primarului și a altor proprietari mai mari din comună, cari de asemenea sunt de regulă străini. La olaltă se socotim într-o veră chiar numai 10 clăci, a 15 fl. face 150 fl. v. a. Câte comune românești nu s'ar pute inserie ca membre fondatoare la „Asociațiunea Transilvană,” decât această bogată isvoră de venit s'ar exploata în favorul unui scop filantropic românesc, și nu în favorul străinilor? Unde ar ajunge comunele noastre, decât în loc de a jertfi aceste clăci, — adesea chiar cu risicul moralității sale — în socotă străinilor, ba nu arare ori chiar a celor mai urgisiți exploatatori ai săi, — ar cultiva mai bine câteva jugere de pământ în favorul bisericii, ar forma un fond din care să se plătescă preotul, învățătorul, să se ajute școala, să se premieze școlarii diligenți, să se încurageze prin premii servitorii și alți bărbați și femei din comună, cari se destina prin moralitate, muncă și cruțare?!

În fața acestor împrejurări nu vom greși, credem, decât vom dice că claca este un rău numai relativ. Nu vom condamna pe un preot de ai noștri,

aplica și pentru anul 1600. Apoi în țera Ungurilor sau în comitatele Transilvaniei se aflau fără îndoială nu numai domni unguri, dar și țărani unguri. Cu un cuvânt, Balcescu strămută relațiile Transilvaniei din 1850 în a. 1600, și aceste inchipuiri se consideră ca istoria, și apoi din acești doi factori voiesc să constituie programa prezentului. Și astfel lucră întreaga școală română.

Vom trece acum la revoluțiunea țeranilor din Transilvania în a. 1787—1785.

„Căpitanii români, ne spune Densușianu, voiau să estindă revoluțiunea peste întreaga Transilvană, să estermineze pe toți nobilii și pe toți Ungurii, să-i forțeze a se face Români primind religia română. . . . Botezarea Ungurilor nu era de loc dictată prin un sentiment religios, din contră țeranii români considerau botezul Ungurilor, ca singurul mijloc pentru a-i romanisa deodată și fără întârziere. . . . Dominațiunea Ungurilor se înceteze și țera se ajungă sub domnia elementului român, se înțelege — adăuge Densușianu — mărinimos — sub regimul casei austriace, — Ideile revoluționare erau așadar tradiționale, formate pe baza dreptului istoric, pe baza vechimei Românilor în Transilvania.” (pag. 149, 151, 152).

(Va urma.)

dacă a înscenat cu credincioșii săi o clacă în ziua de Duminecă ori sârbătoare, cu scopul ca să smulgă pe popor din ghiarele lipitorilor satului și altor străini. Afară de acesta mult mai puțin păgubitor este în privința moralității o clacă înscenată de oamenii noștri, cărora le este înăscut sentimentul de modestie și pietate, decât cea înscenată de străini, cari nu au nici o tragere de inimă și nu simt nici o durere pentru demoralizarea poporului nostru.

O clacă nevinovată, înscenată în spirit modest și moral, poate servi ca mijloc pentru încunguirarea altor rele mai mari, căci mai bine este la totu cazul a procura poporului distracțiune prin astfel de clăci, decât a-lăsa să petreacă de exemplu în cărciumă. Mai vartos ar fi de dorit aplicarea acestui mijloc pentru vindecarea altor rele mai mari, când claca se face în favorul bisericii sau altui scop filantropic.

Valea Bărgăului, Septembrie 1887.

Onorate D-le Redactor! La 28 August, cu ocaziunea întrunirii generale a învățătorilor gr. or. din departamentul al VIII-lea, s'a aranjat în localitățile școlii fundamentale din B.-Prund și o reprezentațiune teatrală de diletanți, urmată de o petrecere cu joc. Piesele ce s'au jucat cu această ocaziune au fost următoarele:

- 1) „Misanthropul” de Molière, traducere de Velescu, dialog jucat de d-nii Emanuel Beșă și Georgiu Ghița.
- 2) „Fata lui Chir Troancă” comediă într'un act, persoanele: Derescu candidat de înșurătoare d-lu Georgiu Ghița; Chir Troancă, hergelegiu, d-nul Emanuel Beșă, lordache sluga lui Derescu, d-nul Simeon Pahone și Lucreția fata lui Troancă d-na Pelagia Dologa.
- 3) „Soldatul Român la Plevna” cântoneț de I. P. Bancov, jucat de d-nul Eliseu I. Dan.

Ce se înțelege de reușita reprezentațiunii teatrale, a fost pe deplin îndestulătoare dovădindu fiacarele dintre diletanți deplină îndemănare în întorsăturile scenei precum și succesul peste așteptare în interpretarea rolului său. — În deosebi însă d-lu Emanuel Beșă în „Misanthropul”, apoi d-na Pelagia Dologa în rola Lucreției din piesa „Fata lui Chir Troancă”, precum și d-nul Eliseu Dan în „Soldatul român la Plevna”, prin jocul de scenă, prin interpretarea potrivită și nemăestră a rolurilor ne-au făcut să-i admirăm.

Imediat după reprezentațiunea teatrală a urmat jocul, care cu chef și voie românească s'a continuat până în zorii zilei. Petrecerea a fost bine cercetată de oșpeții din Bărgău și împrejurime, ba chiar și din Bucovina. Succesul, precum cel moral, astfel și cel material — având în vedere giuristările noastre — a fost îndestulător și e destinat pentru ajutorarea copiilor săraci ce cercetă școala fundamentală din loc.

Costumul național și jocurile neaoșe românești — ca la toate petrecerile ce se aranjază în această vale — nu au lipsit nici de astă dată și nici să nu lipsescă cât va fi pământul. — Elu —

Lista de subscripțiune.

deschisă de „Gazeta Transilvaniei” pentru comunele române din Ardeal nenorocite prin incendiu și inundare

Au mai încurs:

Prin Onor. Domn Petru Nirășteanu, paroh gr. cat. în Ernot, colecț. dela poporul român din Ernot în Ardeal 9 fl. 46 cr.

Adăugând la acesta suma din nr. 185 al „Gaz. Trans.” 1667 lei 25 b. și 604 fl. 06 cr. (Va urma). Total: 1667 lei 25 b. și 613 fl. 52 cr.

Le mulțumim generoșilor contribuitori în numele nenorociților, dorind ca nobilul lor exemplu să afe imitatori pretutindena.

*

Rugăm și pe această cale pe onoratele comitete, cari s'au instituit pentru ajutorarea inundaților și a arșilor din comunele române să binevoiescă a ne trimite neamănat toate datele ce le stau la dispozițiune privitoare la activitatea lor și la pagubele suferite de către țeranii noștri. Redacțiunea.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

MITCHELSTOWN, 28 Septembrie. — Pe linia ferată dintre Cork și Youghall, pe care avem să mergă poliști și soldați în apropiere de Youghall, ca să procedă la înlăturarea câtorva arendași, precum dispusesse tribunalul, au fost scoase ați șinele și sârma telegrafică a fost tăiată.

PARIS, 28 Septembrie. — În consiliul de miniștri raportă ministrul de externe Flourens, că Germania e gata, decât faptele sunt adevărate, să dea ori ce satisfacțiune cerută leală.

Ultime sciri.

Viena, 27 Septembrie. — Un prânz de gală s'a dat astăzi la Hofburg, în onoarea ofițerilor streini cari au asistat la manevrele armatei.

Congresul higienic internațional a fost deschis de arhiducele Rudolf. Prințul moștenitor a ținut cu această ocaziune un discurs liberal care a fost primit într'un mod foarte simpatic.

Impăratul a adresat o scrisoare d-lui Tisza, prin care mulțumesc poporului ungar pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut pretutindeni.

Cracovia, 26 Septembrie. — În guvernamentul Varșoviei au fugit peste 20 la sută din cei ce erau să fie luați în armată. În urma acestor guvernator Gurko a propus colosale amenzi bănești contra fugarilor sau contra familiilor lor, ale căror averi vor fi sechestrate până la întorcerea desertorilor.

Paris, 26 Septembrie. — O notă a ministrului de război declară, față cu scirile unor țări, că fabricarea pușcilor și a cartușelor de sistem nou n'a încetat de loc și se continuă neîntrerupt.

Avis. D-nii acționari ai institutului de credit și economii „Arieșana” din Turda, cari încă nu au plătit vrsământul al III-lea expirat cu 24 August a. c., sunt provocați a plăti acest vrsământ dimpreună cu interesele de întârziere (până azi 6 cr., de acțiune) în timpul cel mai scurt, căci în casu contrar vor fi provocați direct a d. personam ca să-și achite vrsământul, conform § 11 din statute.

Turda, 23 Septembrie 1887.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Arieșana”
D. St. Șulțiu direct. exec. Silvestru Moldovan, secretar.

Raport polițienesc. — Eri după ameză s'a furat o lingură de argint pentru lapte și cafea dintr'o casă în strada Scheilor în absența stăpânilor și în lipsa servitorei, care se dusese la fantana fără să fi închis ușa bucătăriei. Bănuiala de a fi furat aceste obiecte cade asupra unei țigănci, care sub pretext că vrea să cumpere haine vechi se totu învârtise în acea casă încă de dimineață.

DIVERSE.

Un cerșetor bogat. — O mare senzațiune a pricinuit la 1 Septembrie pe strada Mariahilf la Viena arestarea unui bătrân, care, eșind dintr'o magasi, unde cerșitorise, căduse pe stradă cu țipete sfâșietore: „banii mei! banii mei!” întindându spasmotic ambele mâni după nise monete de argint ce-i căduse din cisme. Causa accidentului și căderii bătrânului era fără îndoială temerea cerșetorului d'unu sergent al poliției, care îl pândise și se apropiă de densusul cu intențiunea d'alu aresta. În timpul escortării lui la comisariat, de câtră o mulțime de oameni, bătrânul se împotriva, făcându încercări de a fugi, luptându-se cu omul poliției; cu această ocaziune cădeau din buzunare, din cisme și chiar din mânecile cămășei lui o mulțime de bani marunți, ce publicul se grăbia a-i aduna și a-i da sergentului. La comisariatul poliției, supus vizitării, s'a găsit asupra arestatului, atât în cismele sale cât și în cătușela hainei o sumă de 591 florini și 3 cruceri în bancnote și în monete de argint și aramă; afară de alte diferite hârtii de valoare și obligațiuni d'ale statului. Arestatul, un bătrân de 60 de ani, pare că se numește Avram Gluckshofer și că a fost cęprăzar, se plânga și reclama înapoierea banilor săi. Când i se declară că banii lui se vor restitui de judecătoria locală după ce-și va fi făcut penalitatea, se împotrivi, protestându și țipându ca un nebun. La 2 Septembrie ciudatul cerșetor se află înaintea tribunalului corecțional Neubau. Acolo spuse că la Budapesta ar fi avut norocul a căștiga la lotărie, făcându unu terno, că d'atunci pōrtă neconținut banii asupra-i, că nu voiesc să-i atingă cu nici unu preț, că este hotărît a cerși câtu timpu îl vor mai duce picioarele, ca în bătrânețele sale să nu cadă în sarcina comunei. Judecătoria condamnă pe cerșetorul bogat la unu areș d'o săptămână, găsindu unu motiv agravant în împrejurarea că Gluckshofer nu se aflase de loc într'o pozițiune siluitoare.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacob Mureșianu.
Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 26 Septembrie st. n. 1887.

Rentă de aur 5%	100.05	Bonuri croato-slavone	104.75
Rentă de hârtie 5%	86.95	Despăgubire p. duma de vin	100.—
Imprumutul căilor ferate ungare	150.—	Imprumutul cu premiu ung.	122.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-mă emisiune)	98.40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	126.—	Rentă de hârtie austriacă	81.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	114.25	Rentă de arg. austr.	82.35
Bonuri rurale ungare	104.30	Rentă de aur austr.	112.50
Bonuri cu cl. de sortare	104.20	Losurile din 1860	136.—
Bonuri rurale Banat-Timșu	104.50	Acțiunile băncii austro-ungare	882.—
Bonuri cu cl. de sortare	104.50	Act. băncii de credit ung.	285.—
Bonuri rurale transilvane	104.25	Act. băncii de credit austr.	282.10
		Argintul — Galbini	—
		impărătesc	5.96
		Napoleon-d'or	9.95
		Mărci 100 imp. germ.	61.52
		Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de București.

Cota oficială dela 8 Septembrie st. v. 1887.

	Cump.	vënd.
Rentă română (5%)	91 1/2	92 1/2
Rentă rom. amort. (5%)	95 1/4	95 3/4
convert. (6%)	89 3/4	90 1/4
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104 3/4	105 1/2
" " (5%)	89 1/2	90 1/4
" " urban (7%)	103 1/4	103 3/4
" " (6%)	94—	95—
" " (5%)	87—	87 1/2
Banca națională a României 500 Lei	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
" " Națională	—	—
Aură contra bilete de bancă	14.—	14. 1/4
Bancnote austriace contra aură	2.01	2.02

Cursul pieței Brașov

din 27 Septembrie st. n. 1887.

	Cump.	Vënd.
Bancnote românești	8.68	8.70
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'or	9.94	9.98
Lire turcești	11.22	11.28
Imperiali	10.21	10.26
Galbeni	5.90	5.94
Scrisurile fonc. » Albina » 6%	101.—	102.—
" " " 5%	98.—	99.—
Ruble Rusești	110.—	111. 1/2
Discontul	7—10%	pe an.

ABONAMENTE

la **„Gazeta Transilvaniei“**

se pot face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite esact arătându-se și posta ultimă.

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni	3 fl. —
„ șese luni	6 fl. —
„ un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

„ pe trei luni	10 franci
„ șese luni	20 „
„ un an	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Peșta:

Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute sêra.
Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineața.

2. Dela Brașov la București:

Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenul mixt Nr. 318: 1 oră 55 minute după amêzi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Peșta la Brașov:

Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amêzi.
Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute sêra.

2. Dela București la Brașov:

Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute sêra.
Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după amêzi.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Brașov la Rêșnov-Zêrnesc-Bran: 12 ore 30 min. după amêzi.
- b) „ „ Zizin: 4 ore după amêzi.
- c) „ „ în Sêcuime (S. Georgi): 1 oră 30 minute noaptea.
- d) „ „ la Fâgăraș: 4 ore dimineața.
- e) „ „ la Săcele: 4 ore dimineața.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Rêșnov-Zêrnesc-Bran la Brașov: 10 ore înainte de amêzi.
- b) Zizin la Brașov: 9 ore a. m.
- c) Din Sêcuime la Brașov: 6 ore sêra.
- d) „ Fâgăraș la Brașov: 2 ore dimineața.
- e) „ Săcele la Brașov: 6 ore 30 minute sêra.

Publicațiunile „CANCELARIEI NEGRUȚIU,“

— GHERLA — SZ.-UJVÁR. —

AMICULĂ FAMILIEI. Dيار belectrică și enciclopedic-literară cu ilustrații, Cursul XI. — Apare în 1 și 15 și a luni în număr de câte 1 1/2—2 1/2 côle cu ilustrații frumoșe; și publică articlii sociali, poeziă, nuvele, romanuri, suvenir de călătoriă ș. a. — Mai departe tracteză cestiuni literare și științifice, cu reflesiune le cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin umor dulce și satiră alêsă nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijele vieții; și peste tot nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familiă o petecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. pentru România și străinătate 10 franci — lei noi, plătibili și în timbre postale.

PREOTUL ROMÂN. Revistă bisericescă, scolastică și literară. Cursul XIII. — Apare în broșuri lunare de câte 2 1/4—3 1/4 côle; și publică articlii din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predice pe dumineci, serbători și diverse ocațiuni, — mai departe studii pedagogice, didactice și științifice-literari. — Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei noi, plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu în Gherla — Szamosujvár, unde se mai află de vândare și următorele cărți:

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinară. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Nuvelă originală de Paulina C. Z. Rovinară. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Nuvelă originală. — Continuarea nuvelei: „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinară. Prețul 15 cr.

Fontana dorului. Nuvelă populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrenu craiului codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Nuvelă de Maria Schwartz traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Brandă seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Nuvelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvê, membru al academiei. franceze. Prețul 10 cr.

Barbu cobzarul. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Hermann și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comediă în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șulutu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în sa'le gimnasiunii din Fiume prin Vincețiu Nicoră prof. gimnas. Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 102 pagine, cuprinde 103 poezii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafir și violele, poezii populare culese de Ioan Popu Reteganul. Un volum din 14 côle. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrôsa seu Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinesdu. Prețul 20 cr.

Apologiă. Discusiuni filosofice și istorice maghiare privitoare la Romani, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românești în vorbire și scriere invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Opă completă) Broșura I. II. și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II. III. IV. cuprinzându materi forte interesante și amuzante. Prețul la tôte patru 1 fl., câte una deosebită 30 cr.

Biblioteca familiei. Cartea I. cuprinde materi forte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colecte de Recepte din economiă, industriă, comerț și chemiă, pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Economia pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (pre-

parandiali), a învățatorilor și a altor bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Prețul unui esemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura noastră pedagogică abia allamă vre-ună opă, întocmită după lipsele școlilor noastre în măsura în care este acesta! pentru aceea îl și recomandăm mai ales Directorilor și învățatorilor ca celor în prima liniă interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vas. Gr. Borgovanu. Prețul 15 cr.

Manual de Gramatica limbei române pentru școlele populare în 3 cursuri de Maximu Popu profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manualul acesta este aprobat prin Inaltul Ministeru de cult și instrucțiune publică cu rescriptul de dato 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu mă uita. Colectiune de versuri funebre, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în școla populară pentru învățatori și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni.

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesti forte frumosu ilustrată. Prețul unui esemplar broșat 40 cr. legat 50 cr. legat în pânză 60 cr. legat mai fin 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritar sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesti — frumosu ilustrată pentru pruncii școlari de ambe secsele. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesti. Prețul unui esemplar broșat 1⁵ cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secsele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui esemplar trimis franco e 10 cr.; — 50 esemplare costau 3 fl.; 100 esempl. 5 fl.

Visul Prea Santei Vergure Maria a Născătorei de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui esemplar expedit franco e 10 cr. 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețul unui esemplar legat e 15 cr.